

III

(Inne akty)

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA

nr 305/13/COL

z dnia 10 lipca 2013 r.

w sprawie dokapitalizowania zakładu ubezpieczeń Sjóvá (Islandia)

URZĄD NADZORU EFTA („URZĄD”),

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym („Porozumienie EOG”), w szczególności jego art. 61 ust. 3 lit. b) oraz protokół 26 do tego porozumienia,

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie pomiędzy Państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości („porozumienie o nadzorze i Trybunale”), w szczególności jego art. 24,

UWZGLĘDNIAJĄC protokół 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale („protokół 3”), w szczególności jego część I art. 1 ust. 2 i 3 oraz część II art. 7 ust. 3 i art. 13,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. FAKTY

1. PROCEDURA

- (1) Latem 2009 r. Urząd dowiedział się z mediów islandzkich o interwencji państwa islandzkiego na rzecz zakładu ubezpieczeń Sjóvá-Almennar tryggingar hf. (Sjóvá). Następnie Urząd włączył tę sprawę do porządku obrad dorocznego posiedzenia Urzędu i władz islandzkich poświęconego toczącym się sprawom w zakresie pomocy państwa, które odbyło się w Reykjavíku w dniu 5 listopada 2009 r. Na posiedzeniu władze islandzkie przedstawiły zwięzłe informacje na temat kontekstu i historii sprawy. Na tym samym posiedzeniu Urząd zwrócił się do władz islandzkich o przedstawienie szczegółowych informacji na piśmie ze względu na złożoność interwencji i związane z nią okoliczności.
- (2) W dniu 7 czerwca 2010 r. Urząd otrzymał skargę (nr referencyjny: 559496) przeciwko domniemanej pomocy państwa przyznanej w związku z interwencją państwa islandzkiego na rzecz spółki Sjóvá.
- (3) Po wysłaniu pisemnych wniosków o udzielenie informacji i przyjęciu decyzji w sprawie urzędowego nakazu przekazania informacji na temat interwencji państwa na rzecz spółki Sjóvá oraz w wyniku późniejszej korespondencji pismem z dnia 22 września 2010 r. Urząd poinformował władze islandzkie o podjęciu decyzji w sprawie wszczęcia procedury określonej w protokole 3 część I art. 1 ust. 2 w odniesieniu do dokapitalizowania spółki Sjóvá.
- (4) Decyzja Urzędu nr 373/10/COL o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego (decyzja o wszczęciu postępowania) z dnia 22 września 2010 r. została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i w Suplemencie EOG do niego ⁽¹⁾. Urząd wezwał zainteresowane strony do zgłaszania uwag w tej sprawie.

⁽¹⁾ Decyzja nr 373/10/COL z dnia 22 września 2010 r. dotycząca pomocy państwa w odniesieniu do dokapitalizowania zakładu ubezpieczeń Sjóvá w Islandii (Dz.U. C 341 z 16.12.2010, s. 15 i Suplement EOG do Dziennika Urzędowego nr 69 z 16.12.2010, s. 2).

- (5) Władze islandzkie, spółka Sjóvá i Íslandsbanki przedstawiły swoje uwagi w piśmie z dnia 14 stycznia 2011 r. (nr referencyjny: 583507). Urząd otrzymał również uwagi od dwóch konkurentów spółki Sjóvá. Pismem z dnia 31 stycznia 2011 r. (nr referencyjny: 584930) Urząd przekazał te uwagi władzom islandzkim, dając im możliwość udzielenia odpowiedzi. Odpowiedź otrzymano pismem z dnia 25 lutego 2011 r. (nr referencyjny: 588606).
- (6) W dniu 3 października 2011 r. władze islandzkie przedstawiły pierwszy plan restrukturyzacji spółki Sjóvá (nr referencyjny: 610472), który zaktualizowano w dniu 13 kwietnia 2012 r. (nr referencyjny: 631003) i w dniu 28 maja 2013 r. (nr referencyjny: 673746), jak również informacje uzupełniające w dniu 6 marca 2013 r. (nr referencyjny: 665021). Dodatkowe propozycje zobowiązań otrzymano w dniu 25 czerwca 2012 r. (nr referencyjny: 641330), 4 października 2012 r. (nr referencyjny: 648708), 3 maja 2013 r. (nr referencyjny: 671655), 28 maja 2013 r. (nr referencyjny: 673746) i 2 lipca 2013 r. (nr referencyjny: 677440).

2. OPIS SPRAWY

2.1. Kontekst

- (7) W 2005 r. grupa finansowa Moderna/Milestone Finance (Milestone) ⁽¹⁾ kupiła 66,6 % akcji spółki Sjóvá od banku Glitnir i uzyskała pełny tytuł własności od 2006 r. Następnie grupa Milestone postanowiła przede wszystkim ukierunkować inwestycje spółki Sjóvá na zagraniczne projekty związane z rynkiem nieruchomości wiążące się z dużą dźwignią finansową oraz umożliwiła zamianę aktywów i udzielanie pożyczek niezabezpieczonych akcjonariuszom, pogarszając sytuację finansową spółki Sjóvá. Według sprawozdania ⁽²⁾ Islandzkiego Urzędu Nadzoru Finansowego (FME) inwestycje te doprowadziły do poważnych problemów finansowych i nie były zgodne z zaleceniami określonymi w art. 34 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej nr 60/1994.
- (8) Od października 2008 r. do września 2009 r. spółka Sjóvá była pod szczególnym nadzorem FME na mocy art. 90 ustawy o działalności ubezpieczeniowej nr 60/1994. Od tego momentu spółką Sjóvá zaczęli zarządzać jej wierzyciele, zaś ostatecznie bank Glitnir — jej największy wierzyciel — przejął ją w marcu 2009 r. Bank Glitnir przejął również kontrolę nad Askar Capital, islandzkim bankiem inwestycyjnym uprzednio kontrolowanym przez spółkę Milestone, oraz nad jego spółką zależną Avant hf. (Avant), która działała na rynku finansowania samochodów.
- (9) W kwietniu 2009 r. bank Glitnir i spółka Íslandsbanki, która również była jednym z głównych wierzycieli spółki Sjóvá, zwróciły się do państwa islandzkiego o udzielenie pomocy w refinansowaniu i restrukturyzacji spółki Sjóvá, po tym jak wyczerpały wszelkie alternatywne rozwiązania rynkowe w celu ratowania spółki.
- (10) W dniu 20 czerwca 2009 r. spółka Sjóvá z jednej strony oraz bank Glitnir i spółka Íslandsbanki oraz spółka SAT Eignarhaldsfélag hf. (spółka holdingowa będąca w całości własnością banku Glitnir, zwana dalej spółką SAT Holding) w imieniu spółki SA tryggingar hf. z drugiej strony podpisały umowę przeniesienia aktywów, zgodnie z którą wszystkie aktywa i pasywa spółki Sjóvá związane z czynnościami ubezpieczeniowymi spółki, w tym portfel ubezpieczeń, przeniesiono do spółki SA tryggingar hf. zgodnie z art. 86 ustawy o działalności ubezpieczeniowej nr 60/1994. Pozostałe aktywa spółki Sjóvá przekazano spółce holdingowej SJ Eignarhaldsfélag (SJE). Spółka SJE została następnie zlikwidowana w drodze zwykłego postępowania w związku z niewypłacalnością.
- (11) W wyniku wspomnianej transakcji nazwę nowej spółki SA tryggingar hf. zmieniono na Sjóvá. Zgodnie z umową spółki z dnia 20 czerwca 2009 r. akcjonariusze nowej spółki (bank Glitnir oraz spółki Íslandsbanki i SAT Holding) wnieśli nowy kapitał własny w wysokości około 16 mld ISK, który był wymagany, aby kontynuować czynności ubezpieczeniowe, w następujących proporcjach ⁽³⁾:

Spółka	Kwota	Forma płatności	Udział w spółce
Glitnir	2,8 mld ISK	Obligacje wyemitowane przez spółkę Avant z odsetkami REIBOR powiększonymi o 3,75 % z następującymi zabezpieczeniami: — zabezpieczenie uruchamiane w czwartej kolejności (później zmienione na zabezpieczenie uruchamiane w trzeciej kolejności równoległe z obligacjami wyemitowanymi przez bank Askar Capital, zob. poniżej) w portfelu spółki Avant, — zabezpieczenie uruchamiane w pierwszej kolejności w odniesieniu do roszczenia banku Glitnir wobec spółki Milestone, równowartość 54,9 % łącznych roszczeń wobec spółki Milestone.	17,67 %

⁽¹⁾ Moderna Finance AB była szwedzką spółką holdingową stanowiącą własność islandzkiej spółki Milestone hf. Więcej informacji na temat spółek Sjóvá i Milestone oraz ich związków z bankiem Glitnir można znaleźć w sprawozdaniu specjalnej komisji dochodzeniowej parlamentu islandzkiego, które jest dostępne pod adresem <http://rna.althingi.is/> (wersja w języku islandzkim) i <http://sic.althingi.is/> (fragmenty w języku angielskim).

⁽²⁾ Odpowiedź od FME dotycząca interwencji państwa na rzecz dokapitalizowania spółki Sjóvá Almennar tryggingar hf. z dnia 23 listopada 2010 r.

⁽³⁾ Z zastrzeżeniem zgody FME, udzielonej w dniu 22 września 2009 r.

Spółka	Kwota	Forma płatności	Udział w spółce
Íslandsbanki	1,5 mld ISK	Różne obligacje wyemitowane przez 10 różnych spółek i gmin.	9,30 %
SAT Holding	11,6 mld ISK	Obligacje wyemitowane przez bank Askar Capital i obligacje wyemitowane przez spółkę Landsvirkjun (Energetyka Krajowa) uzyskane od państwa islandzkiego (zob. poniżej).	73,03 %

- (12) W tym samym dniu akcjonariusze spółki Sjóvá również zawarli umowę w celu sprzedaży posiadanych akcji spółki w ciągu 18 miesięcy. Przychody miały zostać wykorzystane do przeniesienia aktywów przedstawionych jako kapitał podstawowy z powrotem do akcjonariuszy. W związku z powyższym na początku 2010 r. rozpoczęto otwarty proces sprzedaży w odniesieniu do spółki Sjóvá, przy czym podpisanie umowy kupna-sprzedaży zaplanowano na koniec marca 2010 r. Starania na rzecz sprzedaży zakończyły się jednak w listopadzie 2010 r., kiedy największy oferent wycofał swoją ofertę.
- (13) Urząd przedstawił bardziej szczegółowy opis wydarzeń, faktów oraz zmian gospodarczych i politycznych odnoszących się do upadku i odbudowy spółki Sjóvá w decyzji o wszczęciu postępowania.

3. OPIS INTERWENCJI PRZEPROWADZONEJ PRZEZ PAŃSTWO

3.1. Beneficjent

- (14) Spółkę Sjóvá założono w 1918 r. i od tego czasu odgrywa ona kluczową rolę na islandzkim rynku ubezpieczeń. Spółka obsługuje osoby fizyczne i organizacje różnej wielkości oraz oferuje szeroki zakres produktów w ramach dużej sieci usług w całym państwie. Spółka Sjóvá jest jednym z trzech wiodących zakładów ubezpieczeń w Islandii, który dostarcza klientom pełny zakres ubezpieczeń, zarówno ubezpieczenia na życie, jak i ubezpieczenia inne niż na życie.
- (15) Spółka Sjóvá zdefiniowała sześć grup produktów: ubezpieczenie majątkowe, ubezpieczenie samochodu, ubezpieczenie wypadkowe i zdrowotne, ubezpieczenie morskie, ubezpieczenie lotnicze i ubezpieczenie ładunku, ubezpieczenie od odpowiedzialności i ubezpieczenie na życie. Spółka skupia się jednak głównie na dostarczaniu kompleksowych usług ubezpieczeniowych, a nie usług dotyczących konkretnych produktów.
- (16) Spółka Sjóvá posiada jedną spółkę zależną, Sjóvá Life. Zgodnie z art. 12 ustawy o działalności ubezpieczeniowej nr 56/2010 działalności w zakresie ubezpieczeń na życie nie można prowadzić w tej samej spółce, w której prowadzone są podstawowe czynności ubezpieczeniowe związane z ubezpieczeniami innymi niż na życie. Mimo że spółka Sjóvá Life jest podmiotem prawnym niezależnym od spółki Sjóvá z oddzielną rachunkowością i bilansem, nabywa ona na mocy umowy ze spółką Sjóvá wszystkie bieżące operacje oraz dostęp do systemów IT i wsparcia. Produkty spółki Sjóvá Life wchodzą w zakres produktów spółki Sjóvá.
- (17) Jak wskazano powyżej, spółka Sjóvá prowadzi działalność zarówno na islandzkich rynkach ubezpieczeń na życie, jak i na rynkach ubezpieczeń innych niż na życie. W segmencie ubezpieczeń innych niż na życie spółka Sjóvá posiada około 28 % udziału w rynku, podczas gdy jej główni konkurenci posiadają w przybliżeniu następujące udziały w rynku: Vátryggingafélag Íslands hf. (VIS): 35 %, Tryggingamiðstöðin hf. (TM): 26 % i Vörður tryggingar hf.: 11 %. W segmencie ubezpieczeń na życie udziały w rynku wynoszą w przybliżeniu: Sjóvá Life: 35 %, Okkar (Arion Bank): 27 %, LÍŚ (część VIS): 24 %, LM (część TM): 10 % i Vörður Líf: 4 % (!).

3.2. Dokapitalizowanie spółki Sjóvá

- (18) Państwo islandzkie podjęło dwa rodzaje środków w celu dokapitalizowania spółki Sjóvá: wniosło bezpośredni wkład finansowy na rzecz wstępnego dokapitalizowania spółki Sjóvá w 2009 r. poprzez przeniesienie dwóch rodzajów obligacji do spółki SAT Holding (zob. motywy 19–22 poniżej) oraz dodatkowy wkład w kwocie 683–739 mln ISK na rzecz stabilizacji spółki Sjóvá w 2010 r. (zob. motyw 24 i motywy 29–31 poniżej).
- (19) Pomoc państwa na rzecz wstępnego dokapitalizowania spółki Sjóvá wprowadzono w życie zgodnie z umową zawartą w dniu 8 lipca 2009 r. w sprawie przeniesienia obligacji ⁽²⁾ („Samningur um kröfukaup”) będących własnością państwa islandzkiego do spółki SAT Holding.

⁽¹⁾ Udział w rynku oszacowano na podstawie udziału całkowitego dochodu ze składek w 2012 r. Przed kryzysem finansowym spółka Sjóvá posiadała ponad 40 % udziałów w rynku w segmencie ubezpieczeń innych niż na życie.

⁽²⁾ Do celów niniejszej decyzji aktywa przeniesione przez państwo do spółki SAT Holding określane będą mianem obligacji.

- (20) Na tym etapie wartość kapitału własnego spółki Sjóvá wynosząca 13,5 mld ISK była ujemna. Zgodnie z prawem minimalna dodatnia wartość kapitału własnego musiała wynosić 2 mld ISK. W celu spełnienia minimalnych wymogów w zakresie kapitału własnego konieczny był zatem zastrzyk kapitałowy w wysokości co najmniej 15,5 mld ISK.
- (21) Umowa zawarta między państwem i spółką SAT Holding obejmuje następujące dwa rodzaje obligacji będące w posiadaniu państwa i wycenione przez eksperta zewnętrznego w dniu 16 czerwca 2009 r.:

Aktywa	Szacowana wartość	Opis i papiery wartościowe
Roszczenie wobec banku Askar Capital	6 071 443 539 ISK	Indeksowana umowa pożyczki z odsetkami w wysokości 3 %. Pożyczka przeszła w posiadanie państwa, gdy przejęło ono zabezpieczenie Banku Centralnego w 2008 r. Zabezpieczenie pożyczki stanowi: <ul style="list-style-type: none"> — zabezpieczenie uruchamiane w trzeciej kolejności w portfelu spółki Avant (równoległe z obligacjami wyemitowanymi przez Avant na rzecz banku Glitnir, przy czym wartość księgową portfela wynosiła 26 mld ISK, a wartość zastawu, któremu przysługuje pierwszeństwo, banku Landsbanki Íslands — 16 mld ISK), oraz — zabezpieczenie uruchamiane w pierwszej kolejności w formie indeksowanych obligacji wyemitowanych przez spółkę Landsvirkjun (Energetyka Krajowa) o wartości nominalnej 4,7 mld ISK.
Obligacje wyemitowane przez spółkę Landsvirkjun (Energetyka Krajowa)	5 558 479 575 ISK	Wyemitowane w 2005 r. i przypadające do zapłaty w 2020 r. z gwarancją państwa, indeksowane i z odsetkami w wysokości 3 %. Obligacje przeszły w posiadanie państwa jako zabezpieczenie na pożyczkach udzielonych przez Bank Centralny na rzecz banku Landsbanki Íslands.

- (22) Cena nabycia wyniosła 11,6 mld ISK, zaś spółka SAT Holding zobowiązana była zapłacić za obligacje w terminie 18 miesięcy, tj. przed końcem 2010 r., bez naliczania odsetek w trakcie tego okresu. Jako zabezpieczenie zapłaty ceny nabycia obligacji państwo otrzymało zabezpieczenie uruchamiane w pierwszej kolejności w formie akcji spółki Sjóvá będących w posiadaniu spółki SAT Holding.
- (23) Umowa przewidywała możliwość płatności w formie przekazania państwu oryginalnego udziału spółki SAT Holding w spółce Sjóvá, obejmującego 73,03 % akcji, co można uznać za płatność w całości. Spółka SAT Holding mogła korzystać z tej możliwości bez uzyskania wcześniejszej zgody państwa.
- (24) Ponadto przed utworzeniem spółki SA tryggingar hf. (zwanej później spółką Sjóvá) w dniu 20 czerwca 2009 r. państwo islandzkie zgodziło się zmienić kolejność uruchamiania zabezpieczenia banku Glitnir w formie obligacji wyemitowanych przez spółkę Avant z zabezpieczenia uruchamianego w czwartej kolejności na zabezpieczenie uruchamiane w trzeciej kolejności, zgodnie z kolejnością uruchamiania zabezpieczenia w portfelu spółki Avant będącego własnością państwa. Uznano za konieczne, aby FME zaakceptował wkład finansowy banku Glitnir w kapitał własny spółki Sjóvá. W zamian bank Glitnir scedował 12,5 % swoich roszczeń wobec spółki SJE, będącej w posiadaniu dawnego portfela inwestycyjnego spółki Sjóvá, na rzecz państwa islandzkiego.

3.2.1. Bank Glitnir sprzedaje posiadane akcje spółki Sjóvá spółce zależnej SAT Holding

- (25) FME uważał, że w trakcie moratorium i prowadzonego postępowania likwidacyjnego bank Glitnir nie miał prawa posiadać znacznego pakietu akcji spółki Sjóvá. Następnie w dniu 16 września 2009 r. bank Glitnir sprzedał spółce SAT Holding swój pakiet akcji w spółce Sjóvá w wysokości 17,67 %. W następstwie powyższej transakcji akcjonariuszami w spółce Sjóvá byli:

Spółka	Własność (w %)
Íslandsbanki	9,30
SAT Holding	90,70

- (26) W dniu 22 września 2009 r. FME ostatecznie wydał spółce Sjóvá pozwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i zniósł szczególny nadzór, pod jakim znajdowała się ta spółka od października 2008 r. Przeniesienie portfela miało miejsce w dniu 1 października 2009 r. (1).

(1) W tym samym czasie FME wydał publiczne ogłoszenie na mocy art. 86 i 87 obowiązującej wówczas ustawy o działalności ubezpieczeniowej nr 60/1994 skierowane do wszystkich ubezpieczających, aby przypomnieć im, że mogą anulować swoje polisy ubezpieczeniowe, niezależnie od daty odnowienia, w terminie przeniesienia obejmującym 30 dni.

3.2.2. Państwo staje się największym akcjonariuszem spółki Sjóvá w ramach opcji wykorzystanej przez spółkę SAT Holding

- (27) Pod koniec 2009 r. obsługiwane roszczenia będące własnością ministerstwa finansów i Banku Centralnego Islandii połączono i przeniesiono do nowego podmiotu — spółki zarządzającej aktywami Banku Centralnego Islandii (ESI). Od tego czasu spółka ESI, która jest w pełni kontrolowana przez państwo islandzkie, przejęła zarządzanie roszczeniami wobec spółki SAT Holding.
- (28) W dniu 3 maja 2010 r. spółka SAT Holding skorzystała z możliwości przeniesienia 73,03 % akcji spółki Sjóvá na rzecz państwa w ramach spłaty długu. Od tego momentu do akcjonariuszy spółki Sjóvá zaliczali się:

Spółka	Własność (w %)
Íslandsbanki	9,30
SAT Holding	17,67
ESI (państwo)	73,03

- (29) W dniu 16 czerwca 2010 r. Sąd Najwyższy Islandii orzekł, że pożyczki udzielone w ISK, ale związane z koszykiem walut obcych, były nielegalne. Wpłynęło to na wartość obligacji wyemitowanych zarówno przez spółkę Avant, jak i bank Askar Capital, które wykorzystywano w celu dokapitalizowania spółki Sjóvá. Aby utrzymać kapitał spółki Sjóvá w dniu 28 lipca 2010 r. spółka Sjóvá z jednej strony i spółki SAT Holding, ESI i Íslandsbanki z drugiej strony podpisały umowę przeniesienia aktywów. W wyniku tej umowy (i) spółka SAT Holding nabyła obligacje spółki Avant za kwotę 2,1 mld ISK (różnicę w stosunku do pierwotnej wyceny wynoszącej 2,8 mld ISK pokryła spółka Sjóvá); a (ii) spółka ESI przeniosła do spółki Sjóvá obligacje spółki Landsvirkjun, z których korzystano w celu zabezpieczenia obligacji wyemitowanych przez bank Askar Capital.
- (30) Następnie spółka ESI nabyła obligacje spółki Avant od spółki SAT Holding za kwotę 880 mln ISK. Wartość nominalna tych obligacji wynosiła 2 813 mln ISK, przy czym wartość ta była niepewna, ponieważ właściciele obligacji spółki Avant spodziewali się odzyskać jedynie 5–7 % wartości obligacji po likwidacji spółki Avant. Odpowiadałoby to wartości obligacji nabytych przez spółkę ESI na poziomie 141–197 mln ISK. W rezultacie spółka ESI wniosła dodatkowy wkład finansowy w kwocie 683–739 mln ISK w celu stabilizacji spółki Sjóvá.
- (31) W grudniu 2010 r. wierzyciele spółki Avant zatwierdzili układ zawarty ze spółką. Na tym etapie portfel spółki Avant wyceniono na około 13 mld ISK. Roszczenie, któremu przysługiwało pierwszeństwo spłaty z portfela, wynosiło około 15 mld ISK. Zabezpieczenie uruchamiane w trzeciej kolejności w portfelu, będącym wspólną własnością banku Glitnir i spółki ESI, było zatem bezwartościowe.

3.2.3. Sprzedaż na rzecz spółki SF1

- (32) W dniu 18 stycznia 2011 r. spółka SF1 slhf (SF1), fundusz zarządzany przez spółkę Stefnir hf., zgodziła się nabyć od spółki ESI 52,4 % akcji spółki Sjóvá za kwotę 4,9 mld ISK. Po uzyskaniu zgody organu regulacyjnego transakcja odbyła się w dniu 1 lipca 2011 r.
- (33) Ponadto spółka SF1 uzyskała możliwość zakupu od spółki ESI pozostałych 20,63 % udziałów za kwotę 2,4 mld ISK. Spółka skorzystała z tej możliwości w lipcu 2012 r.
- (34) W wyniku tej transakcji pakiet akcji w spółce Sjóvá wygląda następująco:

Spółka	Własność (w %)
Íslandsbanki	9,30
SAT Holding	17,67
SF1	73,03

- (35) Władze islandzkie zarządziły zatem sprzedaż swojego udziału kapitałowego w spółce Sjóvá za łączną kwotę 7,3 mld ISK. Kwotę tę można porównać z ceną nabycia obligacji Islandii wynoszącą 11,6 mld ISK, które Islandia wykorzystwała jako wkład finansowy w dokapitalizowanie spółki Sjóvá.

4. PODSTAWY DO WSZCZĘCIA FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO

- (36) W swojej decyzji o wszczęciu postępowania Urząd uznał wstępnie, że udział państwa islandzkiego w dokapitalizowaniu spółki Sjóvá stanowi pomoc w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG. Ponadto Urząd wyraził wątpliwości, czy przedmiotowe środki są zgodne z art. 61 ust. 3 Porozumienia EOG w powiązaniu z wymogami określonymi w wytycznych Urzędu dotyczących kryzysu finansowego.
- (37) Urząd stwierdził w szczególności, że władze islandzkie nie przedstawiły informacji w celu wykazania, że skutki systemowe, które mogły być wynikiem upadłości spółki Sjóvá, mogły osiągnąć rozmiar stanowiący „poważne zaburzenia w gospodarce” Islandii w rozumieniu art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG. Urząd stwierdził również, że przedstawiono jedynie ograniczone informacje dotyczące działań spółki Sjóvá, tj. informacje na temat przyczyn trudności i samej restrukturyzacji. Informacje te były niewystarczające, aby umożliwić Urzędowi przeprowadzenie oceny przedmiotowego środka na mocy art. 61 ust. 3 lit. b) oraz przede wszystkim rozdziału dotyczącego przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regułami pomocy państwa (wytyczne w sprawie restrukturyzacji) określonymi w wytycznych Urzędu w sprawie pomocy państwa ⁽¹⁾.

5. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (38) Urząd otrzymał uwagi od następujących zainteresowanych stron.

5.1. Uwagi spółek Sjóvá i Íslandsbanki

- (39) Beneficjent, spółka Sjóvá, oraz spółka Íslandsbanki, jeden z jej akcjonariuszy, przekazali Urzędowi uwagi.
- (40) Uwagi spółki Sjóvá zawierały głównie informacje na temat środków restrukturyzacyjnych podjętych przez nowe kierownictwo spółki oraz dane finansowe dotyczące jej działalności.
- (41) Spółka Íslandsbanki twierdzi w swoich uwagach, że państwo islandzkie działało jako prywatny inwestor, uczestnicząc w dokapitalizowaniu spółki Sjóvá. Jeżeli Urząd uważał jednak, że transakcja obejmowała pomoc państwa, spółka Íslandsbanki stwierdza, że pomoc należy uznać za zgodną z art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG. W uwagach podkreślono przede wszystkim znaczenie środków dla islandzkiego rynku finansowego, dotychczasowy wkład podmiotów prywatnych (Glitnir i Íslandsbanki) w dokapitalizowanie i powodzenie restrukturyzacji spółki Sjóvá.

5.2. Uwagi konkurentów

- (42) Urząd otrzymał również uwagi od spółek VIS i TM. Obie spółki są islandzkimi zakładami ubezpieczeń i stanowią bezpośrednią konkurencję dla spółki Sjóvá.
- (43) Spółka VIS twierdzi w swoich uwagach, że interwencję państwa, która umożliwia dokapitalizowanie spółki Sjóvá, należy uznać za pomoc państwa. W szczególności spółka VIS zauważa, że test prywatnego inwestora nie ma zastosowania do interwencji, biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą spółki Sjóvá i, bardziej ogólnie, sytuację w Islandii w tym czasie, a także ze względu na warunki interwencji. Żaden prywatny inwestor nie uczestniczyłby w dokapitalizowaniu w takich okolicznościach. Ponadto spółka VIS twierdzi, że pomocy nie można uznać za zgodną z przepisami. W szczególności art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG nie ma zastosowania, ponieważ niepowodzenie spółki Sjóvá nie spowodowałoby poważnego zaburzenia w gospodarce Islandii. Pomoc nie była zatem konieczna. W każdym wypadku spółka VIS twierdzi, że przedmiotowa pomoc nie jest zgodna z wytycznymi w sprawie restrukturyzacji zarówno ze względu na brak planu restrukturyzacji, jak i z powodu zakłócenia konkurencji, w tym potencjalnie agresywnej polityki cenowej spółki Sjóvá.
- (44) Spółka TM stwierdza w swoich uwagach, że interwencja władz islandzkich na rzecz dokapitalizowania spółki Sjóvá nie odbyła się na warunkach rynkowych, w związku z czym należy ją uznać za pomoc państwa. Jeżeli chodzi o zgodność środka, spółka TM twierdzi, że ani wyjątki określone w art. 61 ust. 3 lit. b), ani wyjątki określone w art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG nie mają zastosowania do danej sprawy. W odniesieniu do art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG spółka TM twierdzi, że środek należy stosować w sposób restrykcyjny i nie można z niego korzystać w celu rozwiązania problemów jednej spółki. Ponadto spółka TM twierdzi, że zakładu ubezpieczeń nie należy uważać za spółkę o znaczeniu systemowym, a zatem można ją bezpiecznie zlikwidować

⁽¹⁾ Dostępne na stronach internetowych Urzędu pod adresem: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines>

zgodnie z istniejącymi ramami prawnymi. W każdym wypadku spółka TM uważa, że pomoc na rzecz spółki Sjóvá nie była ani konieczna, ani dobrze ukierunkowana i proporcjonalna. Brakuje również planu restrukturyzacji, który zapewni wystarczający podział obciążenia i środki służące ograniczeniu zakłóceń konkurencji, w szczególności w odniesieniu do polityki cenowej spółki Sjóvá.

6. UWAGI WŁADZ ISLANDZKICH

- (45) Władze islandzkie nie kwestionują wstępnych ustaleń Urzędu, zgodnie z którymi udział państwa islandzkiego w dokapitalizowaniu spółki Sjóvá stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG. W szczególności władze islandzkie nie kwestionują wstępnego wniosku Urzędu, że test prywatnego inwestora nie ma zastosowania. Islandia nie kwestionuje też, że odkup obligacji spółki Avant przez spółkę ESL, za pośrednictwem SAT Holding, mógł obejmować element pomocy państwa na rzecz spółki Sjóvá.
- (46) Władze islandzkie twierdzą, że pomoc państwa jest jednak zgodna z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b) tego porozumienia, ponieważ interwencja była wymagana w celu zaradzenia poważnemu zaburzeniu w gospodarce umawiającej się strony. Władze wyjaśniają, że w czasie stosowania środka sytuacja gospodarcza w Islandii była trudna. Po silnej deprecjacji korony islandzkiej, począwszy od września 2008 r., i upadku wszystkich trzech głównych banków w październiku 2008 r. Islandia stanęła w obliczu największego kryzysu gospodarczego ostatnich czasów. Rząd islandzki musiał podjąć śmiałe kroki, aby ocalić system finansowy państwa przed całkowitym załamaniem z nieprzewidywalnymi konsekwencjami dla społeczeństwa Islandii. W czasie stosowania środka system finansowy Islandii podlegał ciągłym zmianom i cierpiał z powodu ogólnego braku zaufania do instytucji finansowych.
- (47) Spółka Sjóvá, jako jeden z trzech głównych zakładów ubezpieczeń w Islandii, ma znaczenie systemowe dla systemu finansowego Islandii. W wyniku upadku spółki Sjóvá nie tylko znaczna część ludności kraju pozostałaby bez ubezpieczeń, ale doszłoby również do utraty odszkodowań i świadczeń w sytuacji, gdy społeczeństwo islandzkie zmagало się już z poważnymi trudnościami społecznymi. Dodatkowo podważyłoby to zaufanie do instytucji systemu finansowego i spowodowałoby rozszerzenie się efektu domina wywołanego kryzysem finansowym na sektor ubezpieczeń. Zaufanie publiczne do islandzkiego sektora ubezpieczeń poważnie zmalało na początku 2009 r., ponieważ nie tylko spółka Sjóvá, ale również właściciele pozostałych dwóch głównych zakładów ubezpieczeń zostali przejęci przez wierzycieli ich odnośnych spółek dominujących. W związku z tym upadek spółki Sjóvá najprawdopodobniej doprowadziłby do rozszerzenia się kryzysu rynku finansowego z sektora bankowego na sektor ubezpieczeń.
- (48) Z analizą tą zgadza się urząd FME, który uważa, że upadłość spółki Sjóvá miałaby poważne konsekwencje dla gospodarki państwa. Wiarygodność rynku finansowego i gospodarki ogółem poważnie ucierpiała w związku z upadkiem banków islandzkich w październiku 2008 r. Sytuacja pozostałych instytucji była niepewna, tak jak zaufanie do instytucji finansowych. Dalsze istnienie spółki Sjóvá było ważne dla funkcjonowania islandzkiego rynku finansowego. Upadłość mogłaby, ogólnie rzecz biorąc, spowodować skutki uboczne na rynkach ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż na życie. Opóźniłoby to trwające prace władz islandzkich nad odbudową rynków finansowych.
- (49) Jeżeli chodzi o zakres niezbędnej restrukturyzacji, władze islandzkie twierdzą, że Urząd powinien uwzględnić fakt, że trudności finansowe spółki Sjóvá były spowodowane wyłącznie jej niewłaściwymi działaniami inwestycyjnymi i transakcjami prowadzonymi z jej poprzednim właścicielem, spółką Milestone. Działania te były możliwe ze względu na brak właściwej kontroli ryzyka i ładu korporacyjnego. Nie są one w żaden sposób powiązane z codzienną działalnością ubezpieczeniową kontynuowaną obecnie przez spółkę Sjóvá. Rentowność działalności ubezpieczeniowej spółki Sjóvá nie tylko wykazano w prognozach finansowych planu restrukturyzacji, ale również została ona potwierdzona przez FME. Ponadto gotowość nabycia przez prywatnego inwestora, stronę trzecią, większościowego udziału w spółce od państwa świadczy o tym, że rynek uważa spółkę Sjóvá za rentowną. W wyniku tej transakcji Islandia odzyskała również większą część pomocy.
- (50) Władze islandzkie podkreślają, że dawni właściciele spółki Sjóvá stracili wszystkie swoje inwestycje oraz że zarówno bank Glitnir, jak i spółka Íslandsbanki wzięły udział w dokapitalizowaniu. Ponadto spółka Sjóvá wnosi wkład w restrukturyzację dzięki zmniejszaniu kosztów i odbudowie kapitału z zatrzymanych zysków. Akcjonariusze spółki Sjóvá, jak i sama spółka, uczestniczą zatem znacznie w podziale obciążeń.
- (51) Jeżeli chodzi o potrzebę stosowania środków wyrównawczych, władze islandzkie twierdzą, że nie należy wymagać dodatkowych środków strukturalnych, ponieważ restrukturyzacja doprowadziła już do zmniejszenia bilansu spółki Sjóvá o około 70 %, a wszelkie zbycia w podstawowych segmentach działalności zagroziłyby rentowności. Władze islandzkie zauważają również, że spółka Sjóvá kwalifikuje się jako MŚP, co dodatkowo zmniejsza potrzebę stosowania środków wyrównawczych. Ponadto twierdzą, że proponowane zobowiązania dotyczące zarówno polityki spółki Sjóvá, jak i zmian regulacyjnych, są właściwe, aby zminimalizować wszelkie zakłócenia konkurencji.

- (52) W odpowiedzi na uwagi stron trzecich przedstawione przez spółki VIS i TM, władze islandzkie odnoszą się głównie do wcześniejszych uwag i dostarczają dodatkowe dane gospodarcze.

7. PLAN RESTRUKTURYZACJI

- (53) W dniu 3 października 2011 r. władze islandzkie przedstawiły pierwszy plan restrukturyzacji spółki Sjóvá. Plan ten zaktualizowano następnie w dniu 13 kwietnia 2012 r. i 28 maja 2013 r.
- (54) Plan restrukturyzacji uwzględnia zasadnicze kwestie dotyczące rentowności, podziału obciążenia i ograniczenia zakłóceń konkurencji. Zgodnie z planem restrukturyzacji spółka Sjóvá zmniejszy ogólny profil ryzyka swojego portfela inwestycyjnego, udoskonali procedury inwestycyjne i procedury zarządzania ryzykiem, poprawi swój ład korporacyjny i zwiększy rentowność.

7.1. Prognozy finansowe

- (55) Władze islandzkie przedstawiły szczegółowe informacje finansowe i prognozy finansowe dotyczące spółki Sjóvá do 2016 r., w tym scenariusz podstawowy i trzy scenariusze warunków skrajnych. Mimo że okres restrukturyzacji trwa jedynie do końca 2014 r. władze islandzkie przedstawiły dodatkowe dane na temat planowania na rok 2015 i 2016. Pomaga to Urzędowi przede wszystkim w ocenie scenariuszy warunków skrajnych, w których uwzględnia się sytuacje problemowe typowe dla rynku islandzkiego oraz skutki wykraczające poza okres restrukturyzacji.
- (56) We wszystkich czterech scenariuszach przedstawiono założenia na lata 2013–2016 dotyczące wzrostu produktu krajowego brutto (PKB), inflacji, rozszerzenia udziałów w rynku, zwrotu z indeksowanych obligacji państwowych, stopy zwrotu środków pieniężnych, premii za inwestycje w instrumenty kapitałowe i alokacji kapitału własnego, jak również roszczeń/składek i wskaźników kosztów/składek spółki Sjóvá.

7.1.1. Scenariusz podstawowy

- (57) W scenariuszu podstawowym prognozy finansowe opierają się na pięcioletniej prognozie dotyczącej wzrostu PKB i inflacji gospodarki Islandii, opublikowanej przez Islandzki Urząd Statystyczny w dniu 30 marca 2012 r. i zaktualizowanej w dniu 28 maja 2013 r. na podstawie rzeczywistych wyników spółki Sjóvá i dokładnych danych na temat gospodarki Islandii z 2012 r. W scenariuszu podstawowym zakłada się przede wszystkim umiarkowany wzrost gospodarczy, zmniejszenie inflacji i niewielkie zmiany w stopach procentowych, jak również stałe udziały w rynku spółki Sjóvá.

Scenariusz podstawowy: założenia

	2012	2013	2014	2015	2016
Wzrost PKB	1,6 %	2,5 %	2,8 %	2,8 %	2,7 %
Inflacja	4,2 %	3,4 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Udział w rynku spółki Sjóvá	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Indeksowana obligacja państwowa	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Rzeczywista stopa zwrotu środków pieniężnych	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Premia za inwestycje w instrumenty kapitałowe	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Alokacja kapitału własnego	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Roszczenia/składki na udziale własnym	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Koszty/składki na udziale własnym	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

- (58) Prognozowany rachunek zysków i strat oraz bilans w scenariuszu podstawowym przedstawiono w poniższej tabeli.

Scenariusz podstawowy: rachunek zysków i strat (w mln ISK)

	2012	2013	2014	2015	2016
Składka zarobiona	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Odszkodowania i świadczenia	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Inne przychody	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Koszty operacyjne	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zyski/straty z czynności ubezpieczeniowych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Przychody z inwestycji	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Dochody przed opodatkowaniem i deprecjacją	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Amortyzacja wartości firmy	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk przed opodatkowaniem	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Podatek dochodowy	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Scenariusz podstawowy: bilans (w mln ISK)

	2012	2013	2014	2015	2016
Aktywa:	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Aktywa operacyjne	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Wartość firmy	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Inne wartości niematerialne	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ulga podatkowa	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Papiery wartościowe	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Aktywa reasekuracyjne	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Należności	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Aktywa razem	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

	2012	2013	2014	2015	2016
Kapitał własny:	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kapitał własny na początku okresu	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk w danym roku	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Dywidenda	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kapitał własny razem	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pasywa:	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rezerwa ubezpieczeń na życie	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zobowiązania	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pasywa razem	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kapitał własny i pasywa	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(59) Główne wskaźniki finansowe prognozowane w scenariuszu podstawowym przedstawiono w poniższej tabeli.

Scenariusz podstawowy: najważniejsze wskaźniki finansowe

	2012	2013	2014	2015	2016
Skorygowana wypłacalność	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Dochody kapitałowe	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(60) Pod koniec okresu restrukturyzacji przewidywane dochody kapitałowe spółki Sjóvá osiągną około [...] % w scenariuszu podstawowym.

7.1.2. Scenariusz warunków skrajnych: „druga fala”

(61) Władze islandzkie przedstawiły stosowanie testu warunków skrajnych „druga fala”. W jego założeniach dotyczących PKB na lata 2013–2016 przewiduje się dalszą recesję i wyższą inflację. Jeżeli chodzi o kolejne warunki skrajne, zakłada się również, że stopy procentowe pozostaną niezmiennic, a premia za inwestycje w instrumenty kapitałowe okaże się ujemna. W scenariuszu „druga fala” przewidziano zatem głęboką recesję połączoną z innymi elementami warunków skrajnych.

Scenariusz warunków skrajnych „druga fala”: założenia

	2012	2013	2014	2015	2016
Wzrost PKB	1,6 %	1,2 %	– 6,6 %	– 4,0 %	2,6 %

	2012	2013	2014	2015	2016
Inflacja	4,2 %	12,4 %	12,0 %	5,4 %	4,0 %
Udział w rynku spółki Sjóvá	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Indeksowana obligacja państwowa	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Rzeczywista stopa zwrotu środków pieniężnych	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Premia za inwestycje w instrumenty kapitałowe	5 %	5 %	- 70 %	- 7,9 %	5 %
Alokacja kapitału własnego	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Roszczenia/składki na udziale własnym	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Koszty/składki na udziale własnym	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Scenariusz warunków skrajnych „druga fala”: środki finansowe (w mln ISK, chyba że określono inaczej)

	2012	2013	2014	2015	2016
Zyski/straty z czynności ubezpieczeniowych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk razem	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Skorygowana wypłacalność	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Dochody kapitałowe	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

7.1.3. Scenariusz warunków skrajnych: „kontrola przepływu kapitału”

- (62) Władze islandzkie przedstawiły stosowanie testu warunków skrajnych „kontrola przepływu kapitału”. W przedmiotowym teście warunków skrajnych zakłada się, że kontrole przepływu kapitału zostaną zniesione w Islandii w 2014 r. W rezultacie wartość ISK zdevaluuje do jej bieżącej wartości zagranicznej, która wynosi około 30 % poniżej oficjalnego kursu wymiany. Przekłada się to na wzrost stopy inflacji. Z kolei wyższa stopa inflacji zwiększy współczynnik szkodowości. Zakłada się, że rzeczywiste stopy procentowe wzrosną do 6,5 %, a premia z tytułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje osiągnie - 50 % z powodu ucieczki kapitału.

Scenariusz warunków skrajnych „kontrola przepływu kapitału”: założenia

	2012	2013	2014	2015	2016
Wzrost PKB	1,6 %	2,5 %	2,8 %	2,8 %	2,7 %
Inflacja	4,2 %	3,4 %	2,5 %	10,5 %	5 %
Udział w rynku spółki Sjóvá	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Indeksowana obligacja państwowa	2,5 %	2,5 %	6,5 %	6,5 %	6,5 %
Rzeczywista stopa zwrotu środków pieniężnych	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Premia za inwestycje w instrumenty kapitałowe	5 %	5 %	- 50 %	5 %	5 %
Alokacja kapitału własnego	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

	2012	2013	2014	2015	2016
Roszczenia/składki na udziale własnym	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Koszty/składki na udziale własnym	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Scenariusz warunków skrajnych „kontrolę przepływu kapitału”: środki finansowe (w mln ISK, chyba że określono inaczej)

	2012	2013	2014	2015	2016
Zyski/straty z czynności ubezpieczeniowych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk razem	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Skorygowana wypłacalność	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Dochody kapitałowe	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

7.1.4. Scenariusz warunków skrajnych: „chłodna zima II”

- (63) Władze islandzkie przedstawiły stosowanie testu warunków skrajnych „chłodna zima II”. Przedmiotowy scenariusz warunków skrajnych stanowi modyfikację scenariusza podstawowego, w której uwzględniono wystąpienie dwóch wyjątkowo chłodnych zim. Spowodują one znaczny wzrost liczby strat (w szczególności wypadków samochodowych) — stosunkowo małych, a zatem nieobjętych reasekuracją. Zakłada się, że kwota strat stanowi 100 % składek.

Scenariusz warunków skrajnych „chłodna zima II”: założenia

	2012	2013	2014	2015	2016
Wzrost PKB	1,6 %	2,5 %	2,8 %	2,8 %	2,7 %
Inflacja	4,2 %	3,4 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Udział w rynku spółki Sjóvá	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Indeksowana obligacja państwowa	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Rzeczywista stopa zwrotu środków pieniężnych	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Premia za inwestycje w instrumenty kapitałowe	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Alokacja kapitału własnego	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Roszczenia/składki na udziale własnym	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Koszty/składki na udziale własnym	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Scenariusz warunków skrajnych „chłodna zima II”: środki finansowe (w mln ISK, chyba że określono inaczej)

	2012	2013	2014	2015	2016
Zyski/straty z czynności ubezpieczeniowych	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Zysk razem	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

	2012	2013	2014	2015	2016
Skorygowana wypłacalność	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Dochody kapitałowe	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

7.1.5. Scenariusze warunków skrajnych: wnioski

- (64) We wszystkich trzech scenariuszach warunków skrajnych wskaźnik wypłacalności pozostaje wysoki w trakcie całego okresu restrukturyzacji, a spółka Sjóvá przynosiłaby zysk z wyjątkiem szczególnych sytuacji problemowych w niektórych latach. Zgodnie z dodatkowymi danymi na temat planowania na rok 2015 i 2016 spółka Sjóvá szybko odzyskałaby jednak swoją rentowność nawet w takich warunkach.

7.2. Opis środków restrukturyzacyjnych

- (65) Restrukturyzacja spółki Sjóvá obejmuje kilka środków strukturalnych i zabezpieczających właściwe postępowanie, które opisano poniżej.

7.2.1. Rozdzielenie działalności ubezpieczeniowej i likwidacja inwestycji

- (66) Jak wskazano powyżej, główne problemy prowadzące do trudności finansowych spółki Sjóvá wynikały z decyzji inwestycyjnych i udzielania pożyczek wewnątrz grupy przez poprzedniego właściciela, spółkę Milestone. W rezultacie spółka Sjóvá doświadczyła poważnych trudności związanych z jej portfelem inwestycyjnym. Ważnym etapem restrukturyzacji spółki Sjóvá było zatem przeniesienie latem 2009 r. jej działalności ubezpieczeniowej do nowej spółki (której nazwę zmieniono później na Sjóvá) i zlikwidowanie historycznego portfela inwestycyjnego.

7.2.2. Zmiana struktury ładu korporacyjnego i kontroli

- (67) Nowa islandzka ustawa o działalności ubezpieczeniowej weszła w życie w 2010 r. Obejmuje ona bardziej restrykcyjne zasady dotyczące ładu korporacyjnego i innych mechanizmów kontroli w zakładach ubezpieczeń.
- (68) Wprowadzono odpowiednio następujące zmiany:
- dyrektor zakładu ubezpieczeń nie może być dyrektorem żadnej innej instytucji finansowej ani zakładu ubezpieczeń. FME może zezwolić na odstępstwa w przypadku spółek zależnych,
 - żaden dyrektor generalny ani dyrektor nie może uczestniczyć w badaniach prowadzonych przez FME, mających na celu przeprowadzenie oceny kwalifikacji i wiedzy tych osób. FME może odmówić przyjęcia osób, które nie przeszły tej oceny, jako dyrektor lub dyrektor generalny zakładu ubezpieczeń,
 - zarząd musi ustanowić zasady zarządzania, zasady kontroli wewnętrznej, zasady audytu wewnętrznego, zasady dotyczące działalności i procedury finansowej, zasady i procedury dotyczące każdego rodzaju działalności pożyczkowej oraz zasady i procedury dotyczące kontaktów biznesowych z powiązаныmi stronami,
 - zarząd musi ustanowić zasady dotyczące obrotu instrumentami finansowymi zarówno przez samą spółkę, jak i osobiście przez dyrektorów, dyrektora generalnego i określonych najważniejszych pracowników w spółce,
 - FME ustanawia zasady mające zastosowanie do każdego systemu udziału w zysku stanowiącego część pakietów wynagrodzeń w zakładach ubezpieczeń,
 - zarząd musi ustanowić wiążące szczególne zasady dotyczące procedur inwestycyjnych oraz zasady prowadzenia działalności inwestycyjnej, w przypadku gdy spółka zamierza zainwestować w dowolne instrumenty finansowe nienotowane na zarejestrowanej giełdzie papierów wartościowych,
 - zarząd musi ustanowić wiążące zasady dotyczące nieruchomości przeznaczonych wyłącznie na inwestycje, a nie na własny użytek spółki,
 - wszystkie określone powyżej zasady wewnętrzne wymagane w rozporządzeniu należy przedstawić FME do przeglądu i zatwierdzenia.

- (69) Spółka Sjóvá wdrożyła odpowiednie zmiany w ustawodawstwie. Zgodnie z nowymi wymogami regulacyjnymi zarząd spółki Sjóvá ustalił zasady dotyczące inwestycji; wszelkie zmiany w tych zasadach muszą być zatwierdzone przez FME. Zarząd spółki Sjóvá ustanowił i podpisał zasady dotyczące ładu korporacyjnego w dniu 4 kwietnia 2011 r. i przedłożył je FME. Dyrektor generalny również ustanowił i podpisał zasady definiujące i określające minimalne kwalifikacje najważniejszych pracowników.
- (70) Ponadto w kwietniu 2010 r. utworzono nowy dział w spółce Sjóvá „ryzyko i analiza”. Dział ten odpowiada bezpośrednio przed dyrektorem generalnym i kierowany jest przez wykwalifikowanego aktuariusza oraz składa się z sześciu dodatkowych pracowników. Dział ten odpowiada za:
- opracowanie i egzekwowanie procedury regulacyjnej i procedury ostrożnego zarządzania ryzykiem w ramach segmentów działalności ubezpieczeniowej spółki Sjóvá obejmującej ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia inne niż na życie,
 - analizowanie wyników ubezpieczeniowych ze wszystkich grup ubezpieczeń prowadzonych w spółce Sjóvá,
 - składanie sprawozdań i proponowanie zmian w ratingach taryf,
 - zapewnienie dokładnych taryf ratingowych dla wszystkich grup działalności ubezpieczeniowej,
 - egzekwowanie wszystkich procedur w spółce Sjóvá związanych z zarządzaniem ryzykiem,
 - analizowanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w regularnych odstępach czasu i zapewnianie właściwych rezerw na odszkodowania i świadczenia,
 - przeprowadzanie testu warunków skrajnych i własnej oceny ryzyka i wypłacalności,
 - wykonanie Wypłacalności II i egzekwowanie wymogów Wypłacalności II w spółce Sjóvá,
 - przedstawianie dyrektorowi generalnemu i zarządowi regularnych sprawozdań na temat wszelkich kwestii związanych z zarządzaniem ryzykiem, oraz
 - przekazywanie danych i przedstawianie sprawozdań Urzędowi Nadzoru Finansowego na temat wszelkich kwestii dotyczących zarządzania ryzykiem oraz wyników i sprawozdań technicznych wymaganych ustawowo.
- (71) Ponadto zarząd utworzył komitet ds. audytu wewnętrznego zgodnie z wymogami ustawowymi.

7.2.3. *Inne środki na rzecz przywrócenia rentowności*

- (72) Spółka Sjóvá wdrożyła środki mające na celu zwiększenie marży w jej działalności ubezpieczeniowej i zmniejszenie kosztów. Środki te obejmują zmniejszenie wynagrodzeń, redukcję kosztów marketingowych i innych kosztów operacyjnych oraz wdrażanie rygorystycznych zasad w zakresie wyceny ofert ubezpieczeniowych. Ponadto obecnie nie istnieje żaden wyrównawczy system udziału pracowników w zysku. Co więcej, spółka Sjóvá przestała prowadzić działalność reasekuracyjną, w ramach której w przeszłości nabyła międzynarodowy portfel obciążony ryzykiem ubezpieczeniowym.
- (73) Przedmiotowe środki mają w szczególności na celu zapewnienie, aby wspólny wskaźnik wynosił poniżej 100 %, tj. zapewnienie zrównoważonej działalności ubezpieczeniowej bez podejmowania nadmiernego ryzyka w ramach działalności inwestycyjnej. Dzięki tym środkom spółka Sjóvá była w stanie poprawić swój wspólny wskaźnik, zmniejszając go z 114,4 % w 2005 r. do 95,6 % w 2010 r. Według prognoz scenariusza podstawowego wskaźnik utrzyma się na poziomie poniżej 100 % do 2016 r.

7.3. **Zobowiązania**

- (74) Jak określono w załączniku, rząd islandzki i spółka Sjóvá zobowiązali się do wprowadzenia ograniczeń w polityce cenowej dotyczącej wyceny ofert ubezpieczeniowych dla niektórych klientów korporacyjnych, jak również do wprowadzenia zakazów dotyczących określonych przejęć i działalności reklamowej.
- (75) Władze islandzkie zobowiązały się również do wprowadzenia pewnych zmian regulacyjnych w funkcjonowaniu rynku ubezpieczeń, jak określono w załączniku.

II. OCENA

1. ISTNIENIE POMOCY PAŃSTWA

(76) Artykuł 61 ust. 1 Porozumienia EOG stanowi, co następuje:

„Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszego Porozumienia, wszelka pomoc przyznawana przez państwa członkowskie WE, państwa EFTA lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z funkcjonowaniem niniejszego Porozumienia w zakresie, w jakim wpływa na handel między umawiającymi się stronami”.

(77) Urząd oceni następujące środki określone w motywie 18 powyżej:

1. Państwo islandzkie wniosło wkład w dokapitalizowanie spółki Sjóvá, przenosząc do spółki SAT Holding dwie obligacje będące w jego posiadaniu, wycenione przez eksperta zewnętrznego na kwotę 11,6 mld ISK (około 76 mln EUR) w celu wykorzystania ich jako kapitału własnego w spółce Sjóvá.
2. Państwo islandzkie zgodziło się również zmienić kolejność uruchamiania zabezpieczenia banku Glitnir w formie obligacji wyemitowanych przez spółkę Avant z zabezpieczenia uruchamianego w czwartej kolejności na zabezpieczenie uruchamiane w trzeciej kolejności, aby umożliwić bankowi Glitnir wniesienie wkładu w kapitał spółki Sjóvá. Ze względu na fakt, że obligacje spółki Avant straciły najwięcej na swojej wartości po orzeczeniu Sądu Najwyższego Islandii z dnia 16 czerwca 2010 r., państwo islandzkie (za pośrednictwem spółki ESI) zawarło umowę przeniesienia aktywów w dniu 28 lipca 2010 r. W wyniku tej umowy spółka ESI wniosła dodatkowy wkład w wysokości 683–739 mln ISK na rzecz stabilizacji spółki Sjóvá poprzez nabycie obligacji spółki Avant od spółki SAT Holding za kwotę 880 mln ISK.

(78) Środki te określane będą poniżej jako „środki służące dokapitalizowaniu”.

1.1. Istnienie zasobów państwowych

- (79) Zgodnie ze wstępnym stwierdzeniem Urzędu w decyzji o wszczęciu postępowania jest rzeczą oczywistą, że pierwszy środek służący dokapitalizowaniu sfinansowano z zasobów państwowych państwa islandzkiego.
- (80) Jeżeli chodzi o drugi środek służący dokapitalizowaniu, późniejsze nabycie obligacji spółki Avant od spółki SAT Holding również zostało opłacone przez państwo islandzkie z zasobów państwowych. Ponadto wzmocnienie zabezpieczenia banku Glitnir w formie obligacji spółki Avant zmniejszyło prawdopodobieństwo otrzymania przez państwo spłaty w ramach obligacji i tym samym doprowadziło do zmniejszenia wartości jego roszczenia. Tego rodzaju zmniejszenie wpłynęło zatem również na zasoby państwowe.
- (81) Urząd stwierdza zatem, że w obu środkach służących dokapitalizowaniu zostały wykorzystane zasoby państwowe na korzyść spółki Sjóvá.

1.2. Sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów

- (82) Aby środek pomocy stanowił pomoc państwa, musi on selektywnie sprzyjać niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów.
- (83) Celem środków służących dokapitalizowaniu było zapewnienie spółce Sjóvá możliwości spełnienia minimalnych regulacyjnych wymogów kapitałowych, umożliwiając tym samym spółce dalsze prowadzenie działalności ubezpieczeniowej.
- (84) Władze islandzkie potwierdziły, że państwo uczestniczyło w dokapitalizowaniu działalności ubezpieczeniowej spółki Sjóvá, ponieważ bank Glitnir i spółka Íslandsbanki nie posiadały środków, aby we własnym zakresie zapewnić wymagany kapitał oraz nie znaleziono żadnego innego prywatnego inwestora, który byłby skłonny zapewnić taki kapitał. Stanowi to potwierdzenie stanowiska Urzędu w decyzji o wszczęciu postępowania, że państwo islandzkie nie działało jako prywatny inwestor, uczestnicząc w dokapitalizowaniu spółki Sjóvá.
- (85) Urząd stwierdza zatem, że środki służące dokapitalizowaniu przyniosły korzyść spółce Sjóvá. Przedmiotowa korzyść ma wyraźnie charakter selektywny, ponieważ na środkach miała skorzystać jedynie spółka Sjóvá.

- (86) Element pomocy państwa odpowiada kapitałowi własnemu, którego spółka Sjóvá nie otrzymałaby bez udziału państwa, tj. stanowi wstępny wkład państwa islandzkiego w wysokości 11,6 mld ISK, jak również dodatkowy wkład spółki ESI w kwocie 683–739 mln ISK w ramach umowy przeniesienia aktywów z dnia 28 lipca 2010 r. Tym samym Urząd ocenia, iż wartość elementu pomocy wyniosła około 12,3 mld ISK.

1.3. Zakłócenie konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową między umawiającymi się stronami

- (87) Środki służące dokapitalizowaniu wzmacniają pozycję spółki Sjóvá w porównaniu z konkurentami (lub potencjalnymi konkurentami) w Islandii i innych państwach EOG. Jak opisano powyżej, spółka Sjóvá jest przedsiębiorstwem prowadzącym działalność na rynku ubezpieczeń, który jest otwarty na konkurencję międzynarodową w EOG. Mimo że islandzkie rynki finansowe są obecnie dość odizolowane, szczególnie z powodu kontroli przepływu kapitału, handel transgraniczny usługami ubezpieczeniowymi nadal istnieje, przy czym handel ten wzrośnie po zniesieniu kontroli przepływu kapitału. W związku z tym środki służące dokapitalizowaniu zakłócają lub grożą zakłóceniem konkurencji w sposób, który wpływa na wymianę handlową między umawiającymi się stronami w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

1.4. Wniosek dotyczący istnienia pomocy państwa

- (88) W oparciu o powyższe ustalenia Urząd stwierdza, że środki służące dokapitalizowaniu obejmują pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

2. WYMOGI PROCEDURALNE

- (89) Zgodnie protokołem 3 część I art. 1 ust. 3 „Urząd Nadzoru EFTA informowany jest, w czasie pozwalającym mu na przedstawienie uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy [...]. Dane państwo nie może wprowadzać w życie proponowanych środków, dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej”.
- (90) Władze islandzkie nie zgłosiły Urzędowi środków służących dokapitalizowaniu przed ich wdrożeniem. W związku z tym Urząd stwierdza, że władze islandzkie nie wywiązały się ze swoich zobowiązań określonych w protokole 3 część I art. 1 ust. 3. Przyznanie przedmiotowych środków pomocy było zatem niezgodne z prawem.

3. ZGODNOŚĆ POMOCY Z PRZEPISAMI

- (91) Na wstępie Urząd zauważa, że kwestią bezsporną jest fakt, iż spółka Sjóvá została postawiona w stan upadłości, gdyby nie interwencja państwa, ponieważ nie byłaby w stanie spełnić regulacyjnych wymogów kapitałowych. Spółka Sjóvá była zatem przedsiębiorstwem w trudnej sytuacji w momencie przyznania pierwszego środka służącego dokapitalizowaniu.
- (92) Urząd zauważa również, że władze islandzkie twierdzą, iż środki służące dokapitalizowaniu przyznane spółce Sjóvá zalicza się do wyjątków określonych w art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG i spełniają one wymogi określone w wytycznych Urzędu w sprawie restrukturyzacji.

3.1. Podstawa prawna oceny zgodności: art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG oraz wytyczne Urzędu w sprawie restrukturyzacji

- (93) Mimo że pomoc państwa udzielana przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji, takim jak spółka Sjóvá, podlega zwykle ocenie zgodnie z art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG, w artykule 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG dopuszcza się, aby pomoc państwa „miała na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego WE lub EFTA”.

3.1.1. Stosowanie art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG

- (94) Jak wskazano powyżej, władze islandzkie zapewniły kapitał założycielski wymagany w celu dokapitalizowania spółki Sjóvá, zawierając umowę przeniesienia obligacji w dniu 8 lipca 2009 r.

- (95) W tamtym dniu gospodarka islandzka w dalszym ciągu dotkliwie odczuwała skutki kryzysu finansowego. Skutki te dotyczyły w szczególności przejęcia zarządu nad głównymi bankami komercyjnymi, wprowadzenia kontroli przepływu kapitału przez rząd, drastycznego wzrostu inflacji oraz konieczności wdrożenia przez Islandię programu środków oszczędnościowych w ramach warunków promesy kredytowej i kredytu udzielonego przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW). W świetle powyższych szczegółowych informacji FME ostrzegł przed poważnymi konsekwencjami dla gospodarki i społeczeństwa Islandii związanymi z upadkiem spółki Sjóvá, w tym ostrzegł przed ryzykiem wpływu systemowego na rynki finansowe ⁽¹⁾.
- (96) Urząd zauważa, że zazwyczaj jest mniej prawdopodobne, aby upadek jednej spółki w sektorze ubezpieczeń wywołał skutek systemowy niż upadek jednej spółki w sektorze bankowym. W tym przypadku jednak wpływ upadku spółki Sjóvá należy ocenić w kontekście głębokiego kryzysu finansowego i gospodarczego, z jakim Islandia zmagала się w latach 2008–2009.
- (97) Urząd udostępnia analizę przeprowadzoną przez władze islandzkie, zgodnie z którą do czasu odbudowania zaufania do systemu finansowego potencjalny wpływ takiego kryzysu może nie ograniczać się jedynie do spółki Sjóvá, ani nawet do systemu finansowego.
- (98) Urząd uważa zatem, że udział państwa w dokapitalizowaniu w lipcu 2009 r. można uznać za działanie mające na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Islandii.

3.1.2. Stosowanie wytycznych w sprawie restrukturyzacji

- (99) W wytycznych Urzędu w sprawie restrukturyzacji określono zasady dotyczące pomocy państwa, które mają zastosowanie do restrukturyzacji instytucji finansowych w dobie kryzysu finansowego.
- (100) Zgodnie z wytycznymi w sprawie restrukturyzacji, restrukturyzacja instytucji finansowych w dobie kryzysu finansowego jest zgodna z art. 61 ust. 3 lit. b), pod warunkiem spełnienia następujących kryteriów:
- prowadzi ona do przywrócenia rentowności spółki,
 - obejmuje ona wystarczający wkład własny beneficjenta (podział obciążenia), oraz
 - wiąże się z wystarczającymi środkami ograniczającymi zakłócenia konkurencji.
- (101) W związku z powyższym Urząd oceni w dalszej części, w oparciu o plan restrukturyzacji przedstawiony przez spółkę Sjóvá, czy zostały spełnione wspomniane kryteria, a co za tym idzie, czy środki pomocy opisane powyżej stanowią zgodną z przepisami pomoc restrukturyzacyjną.

3.2. Przywrócenie rentowności

- (102) Urząd uznał, że trudności spółki Sjóvá, które doprowadziły do interwencji państwa, powstały w wyniku: (i) niewłaściwych praktyk inwestycyjnych; (ii) niewystarczającego ładu korporacyjnego i zarządzania ryzykiem; oraz (iii) niewystarczającej rentowności produktów ubezpieczeniowych.
- (103) W planie restrukturyzacji uwzględniono wspomniane przyczyny trudności, jak również inne czynniki ryzyka spółki.

3.2.1. Ocena środków restrukturyzacyjnych — rozdzielenie działalności ubezpieczeniowej i likwidacja inwestycji

- (104) Przeniesienie działalności ubezpieczeniowej spółki Sjóvá do nowej spółki pozbawiło działalność ubezpieczeniową ryzyka wynikającego z historycznego portfela inwestycyjnego. Przedmiotowy środek umożliwił spółce Sjóvá, po jej dokapitalizowaniu, ponowne skoncentrowanie się na prowadzonych przez nią czynnościach ubezpieczeniowych.
- (105) Urząd uważa, że w wyniku wspomnianego przeniesienia spółka Sjóvá nie zmagала się już z nadmiernym ryzykiem wiążącym się z historycznym portfelem inwestycyjnym, który jest w trakcie likwidacji w oddzielnym podmiocie.

⁽¹⁾ Zob. memorandum FME z dnia 29 czerwca 2009 r.

3.2.2. Ocena środków restrukturyzacyjnych — poprawa ładu korporacyjnego i zarządzania ryzykiem

- (106) Urząd zauważa, że spółka Sjóvá wdrożyła wymogi obejmujące bardziej rygorystyczne zasady dotyczące ładu korporacyjnego i innych mechanizmów kontroli, określone w islandzkiej ustawie o działalności ubezpieczeniowej, która weszła w życie w 2010 r. Zmiany te niosą ze sobą wzmocnienie ładu korporacyjnego spółki Sjóvá oraz kompleksowy nadzór FME, m.in. nad polityką inwestycyjną.
- (107) Ponadto spółka Sjóvá utworzyła dział „ryzyko i analiza” posiadający znaczne środki na poprawę zarządzania ryzykiem i nadzoru operacyjnego, jak również komitet ds. audytu wewnętrznego. Spółka sformalizowała również istotne polityki, np. politykę cenową dotyczącą wyceny ofert ubezpieczeniowych oraz politykę inwestycyjną. Regularnie monitoruje się przestrzeganie przez pracowników tych polityk w celu zapewnienia zgodności z przepisami.
- (108) Ponadto Urząd zauważa, że w 2009 r. zmieniono dyrektora generalnego i członków zarządu powołanych przez byłego akcjonariusza spółki Milestone.
- (109) Urząd uważa, że opisane powyżej środki są właściwe, aby rozwiązać problem ładu korporacyjnego i zarządzania ryzykiem, który przyczynił się do trudności finansowych spółki Sjóvá.

3.2.3. Ocena środków restrukturyzacyjnych — środki w zakresie rentowności

- (110) Urząd zwrócił uwagę na środki, jakie spółka Sjóvá podjęła w celu zwiększenia swojej rentowności, zarówno jeżeli chodzi o poprawę marż, jak i zmniejszenie kosztów. W wyniku podjęcia wspomnianych środków spółka Sjóvá była w stanie znacząco poprawić wspólny wskaźnik i prowadzić swoją działalność ubezpieczeniową w sposób przynoszący zysk. W planie restrukturyzacji przewiduje się dalszą poprawę rentowności.
- (111) Urząd uważa, że wspomniane środki powinny umożliwić spółce Sjóvá prowadzenie rentownej działalności ubezpieczeniowej i zmniejszenie zależności od zwrotów z inwestycji, tym samym umożliwiając spółce Sjóvá utrzymanie ostrożniejszej polityki inwestycyjnej. Jednocześnie środki te powinny pomóc spółce Sjóvá wzmocnić jej kapitał własny, w szczególności w przypadku niekorzystnych zmian, w tym zmian wskazanych w przedłożonych scenariuszach warunków skrajnych.

3.2.4. Ocena prognoz finansowych

- (112) Zgodnie z pkt 13 wytycznych w sprawie restrukturyzacji władze islandzkie przedstawiły prognozy finansowe obejmujące zarówno scenariusz podstawowy, jak i trzy scenariusze warunków skrajnych.
- (113) Prognozy finansowe zawarte w planie restrukturyzacji opierają się w scenariuszu podstawowym na założeniach, które są dostatecznie ostrożne i konserwatywne. W scenariuszu podstawowym spółka Sjóvá generowałaby zyski i umocniłaby swój kapitał własny w całym okresie planowania. W scenariuszu tym przewidywane dochody kapitałowe spółki Sjóvá wynoszą około [...] % pod koniec okresu restrukturyzacji, co wydaje się zgodne z obowiązującymi wymogami rynkowymi dotyczącymi danej branży. Ponadto przewidywany wspólny wskaźnik spółki Sjóvá utrzyma się poniżej 100 %, z czego wynika, że operacyjna działalność ubezpieczeniowa w dalszym ciągu będzie dochodowa, a spółka Sjóvá nie będzie musiała polegać na nadmiernie ryzykownej strategii inwestycyjnej, aby zapewnić wystarczające dochody.
- (114) Urząd nie kwestionuje faktu, że założenia scenariusza warunków skrajnych zawierają wystarczający poziom warunków skrajnych, aby ocenić zdolność spółki Sjóvá do pozostania wypłacalną. Zgodnie z wynikającymi prognozami finansowymi spółka Sjóvá pozostałaby wypłacalna w trakcie całego okresu planowania we wszystkich trzech scenariuszach warunków skrajnych. Urząd uważa, że dzięki przedstawieniu trzech różnych scenariuszy warunków skrajnych, które obejmują nawet okres poza restrukturyzacją, nastąpi wzmocnienie stabilności testu warunków skrajnych. Scenariusze obejmują przede wszystkim przypadek przedłużającej się recesji gospodarczej, jak również innych czynników skrajnych odnoszących się w szczególności do sytuacji w Islandii (np. kontroli przepływu kapitału). Regulacyjne wymogi dotyczące wypłacalności nie zostałyby naruszone w żadnym momencie okresu planowania w ramach żadnego z trzech scenariuszy warunków skrajnych.
- (115) W związku z powyższym Urząd stwierdza, opierając się na prognozach finansowych dotyczących spółki Sjóvá, iż nastąpi przywrócenie rentowności spółki zgodnie z wymogami określonymi w wytycznych w sprawie restrukturyzacji. Urząd zauważa również, że spółka SF1, prywatny inwestor, zgodziła się zakupić udziały kontrolujące w spółce Sjóvá od państwa islandzkiego. Gotowość prywatnego uczestnika rynku do dokonania znacznych inwestycji w spółce dodatkowo potwierdza to ustalenie.

3.3. Wkład własny — podział obciążenia

- (116) W wytycznych w sprawie restrukturyzacji wskazano, że odpowiedni wkład beneficjenta jest konieczny, aby ograniczyć pomoc do minimum oraz zaradzić zakłóceniom konkurencji i pokusom nadużycia. W tym celu, po pierwsze, należy ograniczyć koszty restrukturyzacji oraz, po drugie, kwotę pomocy należy ograniczyć za pomocą znacznego wkładu własnego.
- (117) Jeżeli chodzi o ograniczenie kosztów restrukturyzacji, w pkt 23 wytycznych w sprawie restrukturyzacji wskazano, że pomoc restrukturyzacyjną należy ograniczyć do pokrycia kosztów niezbędnych do przywrócenia rentowności. Ponadto, aby ograniczyć pomoc do minimum, instytucje finansowe powinny w pierwszej kolejności korzystać z zasobów własnych w celu sfinansowania restrukturyzacji. W związku z powyższym nie tylko państwo powinno ponosić koszty związane z restrukturyzacją, ale również podmioty, które zainwestowały w instytucję, bilansując straty dostępnym kapitałem i ponosząc odpowiednią opłatę z tytułu interwencji państwa.

3.3.1. Ograniczanie kosztów restrukturyzacji

- (118) Dokapitalizowanie spółki Sjóvá ograniczono do poziomu wymaganego, aby spełnić minimalne regulacyjne wymogi kapitałowe, przy czym państwo islandzkie wniosło jedynie kwotę, której nie byli w stanie zapewnić główni wierzyciele spółki Sjóvá, bank Glitnir i spółka Íslandsbanki.
- (119) Przeniesienie działalności ubezpieczeniowej do nowego podmiotu zapewniło ograniczenie dokapitalizowania do poziomu wymaganego do funkcjonowania działalności ubezpieczeniowej oraz zapewniło, aby nie pokrywano z niego strat wynikających z historycznego portfela inwestycyjnego.
- (120) Ograniczenie dokapitalizowania do niezbędnego minimum zmniejszyło zdolność spółki Sjóvá do konkurencji na rynku. Ponadto żadne z kosztów w planie restrukturyzacji nie służyły wejściu na nowe rynki ani jakimkolwiek rozszerzeniu działalności spółki Sjóvá.
- (121) Z tych powodów Urząd jest zdania, że podjęto odpowiednie kroki w celu ograniczenia kwoty pomocy restrukturyzacyjnej.

3.3.2. Podział obciążenia/wkład własny

- (122) Jak określono w pkt 24 wytycznych w sprawie restrukturyzacji, do finansowania restrukturyzacji spółki powinny w pierwszej kolejności wykorzystywać zasoby własne. Ponadto Urząd bada, czy pozycja finansowa dotychczasowych akcjonariuszy została całkowicie lub częściowo osłabiona w wyniku zastrzyku kapitałowego.
- (123) Urząd zwraca uwagę, że historyczni właściciele spółki Sjóvá wnieśli wkład w koszty restrukturyzacji. W szczególności spółka Milestone straciła wszystkie swoje udziały w spółce, nie otrzymując jakiegokolwiek odszkodowania w momencie przejścia spółki Sjóvá przez bank Glitnir. W wyniku likwidacji historycznego portfela inwestycyjnego, będącego obecnie w posiadaniu spółki SJE, inwestorzy poniosą dalsze straty. Wspomniane środki przyczyniają się do podziału obciążenia i zmniejszenia pokusy nadużycia wynikającej z pomocy.
- (124) W odniesieniu do wkładu w koszty restrukturyzacji z zasobów wewnętrznych wygenerowanych przez spółkę Sjóvá Urząd zauważa, że spółka Sjóvá wdrożyła zarówno środki z zakresu rentowności, jak i środki obniżające koszty. Środki te zapewniają osiągnięcie wystarczających zysków przez spółkę Sjóvá, aby z czasem mogła wzmocnić kapitał własny. Urząd zauważa, że w planie restrukturyzacji nie przewiduje się spłaty odsetek do 2014 r.
- (125) Ponadto państwu islandzkiemu udało się sprzedać prywatnemu inwestorowi wszystkie swoje akcje spółki Sjóvá w ciągu zaledwie trzech lat i tym samym odzyskać prawie dwie trzecie środków przyznanych jako pomoc państwa.
- (126) W świetle powyższych środków Urząd uważa, że w planie restrukturyzacji przewidziano wystarczający podział obciążenia i wkład własny w restrukturyzację.

3.4. Środek mający na celu zmniejszenie zakłóceń konkurencji

- (127) W pkt 31 wytycznych w sprawie restrukturyzacji stwierdzono, że przy ustalaniu kwoty pomocy i wynikających z niej zakłóceń konkurencji Urząd musi uwzględnić zarówno bezwzględną, jak i względną kwotę otrzymanej pomocy państwa.

- (128) Jak określono powyżej, spółka Sjóvá otrzymała łącznie około 12,3 mld ISK (około 77 mln EUR) w ramach pomocy państwa. Stanowiło to prawie 80 % deficytu w kapitale własnym w momencie początkowego dokapitalizowania. Wynika z tego, że kwota pomocy, jaką otrzymała spółka Sjóvá, była stosunkowo wysoka. Ponadto spółka Sjóvá wycofałaby się z rynku bez interwencji państwa.
- (129) Na podstawie tych elementów Urząd rozważył w pierwszej kolejności środki strukturalne mające na celu ograniczenie zakłóceń konkurencji. W szczególności Urząd ocenił potencjalne zbycie działalności ubezpieczeniowej spółki Sjóvá związanej z ubezpieczeniami na życie prowadzonej przez spółkę zależną, Sjóvá Life.
- (130) Władze islandzkie przedstawiły szczegółowe informacje na temat znaczenia ubezpieczeń na życie dla rentowności spółki Sjóvá. W szczególności podkreśliły one włączenie tej linii biznesowej do produktu oferowanego przez spółkę Sjóvá, popyt konsumentów na pakiety ubezpieczeń, w tym zarówno na ubezpieczenia na życie, jak i na ubezpieczenia inne niż na życie, oraz zdolność głównych konkurentów w dziedzinie ubezpieczeń innych niż na życie do zaspokojenia tego zapotrzebowania. Na tej podstawie władze islandzkie twierdzą, że Urząd powinien stosować zasadę, zgodnie z którą środki ograniczające zakłócenia konkurencji nie powinny stać na przeszkodzie powrotowi spółki do rentowności zgodnie z pkt 32 wytycznych w sprawie restrukturyzacji.
- (131) W związku z powyższym Urząd stwierdza, że niewłaściwe byłoby wymaganie od spółki Sjóvá, aby zbyła swoją działalność ubezpieczeniową związaną z ubezpieczeniami na życie.
- (132) W przypadku braku środków strukturalnych Urząd musi ocenić środki zabezpieczające właściwe postępowanie.
- (133) Urząd zauważa, że udział w rynku spółki Sjóvá znacznie spadł od początku kryzysu finansowego. Władze islandzkie podkreśliły w szczególności wpływ 30-dniowego terminu przeniesienia na udziały w rynku we wrześniu 2009 r., który umożliwił konkurentom przedstawienie konkurencyjnych ofert wszystkim klientom spółki Sjóvá z segmentu ubezpieczeń innych niż na życie. Władze islandzkie twierdzą, że przedmiotowy środek regulacyjny zaradził niektórym zakłóceniom konkurencji.
- (134) Urząd dodatkowo zauważa, że w planie restrukturyzacji nie przewidziano żadnego agresywnego wzrostu udziału w rynku spółki Sjóvá, a nowa polityka cenowa i polityka zarządzania ryzykiem mają na celu zapewnienie, aby spółka Sjóvá przedstawiała wyceny jedynie wystarczająco dochodowym przedsiębiorstwom.
- (135) Ponadto władze islandzkie i spółka Sjóvá zobowiązały się do zaostrzenia polityki cenowej dotyczącej wycen dla niektórych klientów korporacyjnych w okresie restrukturyzacji określonym w załączniku. Zobowiązanie to zapewnia dodatkową ochronę przed potencjalnie agresywnym zachowaniem spółki Sjóvá na rynku, a wszelkie straty poniesione w działalności ubezpieczeniowej w związku z tym zobowiązaniem będą stanowiły korzyść dla konkurentów spółki Sjóvá.
- (136) Urząd zauważa, że wspomniane zobowiązanie obejmuje jedynie niektóre rodzaje działalności ubezpieczeniowej. Z uwagi na wysokie poziomy koncentracji na islandzkim rynku ubezpieczeń Urząd uważa jednak, że bardziej kompleksowe zaostrzenie polityki cenowej mogłoby doprowadzić do zmniejszenia skutecznej konkurencji, w związku z czym byłoby niewłaściwe.
- (137) Urząd z zadowoleniem przyjął zobowiązanie władz islandzkich do wprowadzenia określonych zmian regulacyjnych w funkcjonowaniu rynku ubezpieczeń, określonych w załączniku. Zgodnie z pkt 44–45 wytycznych w sprawie restrukturyzacji zaproponowane zmiany zwiększyłyby skuteczną konkurencję, jak również działałyby na korzyść otwarcia rynku i nowych podmiotów na rynku. W szczególności ułatwiłyby klientom przechodzenie do innego zakładu i tym samym przyczyniłyby się do zwiększenia konkurencji między istniejącymi podmiotami na rynku.
- (138) Zgodnie z wymogami określonymi w pkt 40 wytycznych w sprawie restrukturyzacji spółka Sjóvá zobowiązuje się do przestrzegania zakazu przejmowania innych przedsiębiorstw w okresie restrukturyzacji określonym w załączniku. Zakaz przejmowania innych przedsiębiorstw powstrzymuje spółkę Sjóvá przed nabyciem znaczących udziałów w innych przedsiębiorstwach finansowych, jednocześnie umożliwiając spółce Sjóvá prowadzenie małoskalowych inwestycji, jeżeli jest to wymagane.
- (139) Ponadto spółka Sjóvá nie skorzysta z otrzymanej pomocy ani z jakichkolwiek wynikających z niej korzyści do celów reklamowych.
- (140) Urząd stwierdza, że w ramach restrukturyzacji przewidziano wystarczające środki, aby ograniczyć zakłócenia konkurencji i zapewnić, by pomocy państwa nie wykorzystywano ze szkodą dla konkurentów, którzy nie otrzymali pomocy, zgodnie z pkt 39 wytycznych w sprawie restrukturyzacji.

4. WNIOSEK

- (141) Urząd stwierdza, że środki służące dokapitalizowaniu przyznane na rzecz spółki Sjóvá są zgodne z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG.
- (142) Urząd stwierdza również, że władze islandzkie wdrożyły przedmiotową pomoc w sposób niezgodny z prawem, naruszając przepisy określone w protokole 3 część I art. 1 ust. 3,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Środki służące dokapitalizowaniu przyznane spółce Sjóvá stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

Artykuł 2

Pomoc państwa przyznana spółce Sjóvá jest zgodna z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG pod warunkiem przestrzegania zobowiązań określonych w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Islandii.

Artykuł 4

Jedynie wersja niniejszej decyzji w języku angielskim jest autentyczna.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 lipca 2013 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Oda Helen SLETNES

Przewodniczący

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

Członek Kolegium

—

ZAŁĄCZNIK

Zobowiązania dotyczące spółki Sjóvá zabezpieczające właściwe postępowanie

Władze islandzkie przedstawiły następujące zobowiązania dotyczące spółki Sjóvá:

1. spółka Sjóvá zobowiązuje się do ograniczenia swoich ofert handlowych poprzez wycenę ryzyka ubezpieczeniowego w taki sposób, aby wycena nie była niższa niż [...]. Oferty handlowe definiuje się jako notowania, które obejmują całe konto ubezpieczeniowe klienta („oferty handlowe”);
 - przedmiotowe zobowiązanie ma zastosowanie do ofert handlowych w przypadku podmiotów gospodarczych, których roczny obrót składkami przekracza [...] ISK,
 - przedmiotowe zobowiązanie ma zastosowanie do ofert handlowych, w przypadku których dokumentacja przetargowa lub inne informacje na temat ubezpieczania obejmują dane historyczne dotyczące strat obejmujące dane na temat spłaconych i zaległych strat z okresu nie krótszego niż [...] lat,
 - oceniając dotychczasowe doświadczenia w zakresie strat, spółka Sjóvá może usunąć poszczególne straty przekraczające [...] zaproponowanej oferty dotyczącej składek ze swoich obliczeń w celu sformułowania bardziej jednolitego i stabilnego wniosku dotyczącego straty statystycznej;
2. spółka Sjóvá zobowiązuje się do utrzymania takich samych lub wyższych poziomów składek podczas odnawiania indywidualnych kont ubezpieczeniowych, jeżeli z dotychczasowych doświadczeń wynika, iż straty (obliczony techniczny wskaźnik strat) przekraczają [...] % składek;
 - przedmiotowe zobowiązanie ma zastosowanie do odnawiania kont korporacyjnych, ale historia strat musi obejmować więcej niż [...] lat,
 - oceniając dotychczasowe doświadczenia w zakresie strat, spółka Sjóvá może ograniczyć poszczególne straty na poziomie [...]. Dzięki temu możliwe będzie wyciągnięcie bardziej jednolitego i stabilnego wniosku dotyczącego straty statystycznej;
3. spółka Sjóvá nie nabędzie więcej niż [...] % akcji instytucji kredytowych, firm inwestycyjnych (określonych w dyrektywie 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych), zakładów ubezpieczeń lub reasekuracji. Spółka Sjóvá może, po uzyskaniu zgody Urzędu, nabyć inne przedsiębiorstwa, w szczególności gdy przejęcie jest konieczne w celu ochrony stabilności finansowej lub zapewnienia skutecznej konkurencji;
4. spółka Sjóvá nie wykorzysta dokapitalizowania ani przewagi konkurencyjnej wynikającej w jakikolwiek sposób z dokapitalizowania do celów reklamowych.

Przedmiotowe zobowiązania obowiązują do dnia 31 grudnia 2014 r.

Zobowiązanie regulacyjne

Aby poprawić mobilność konsumentów na islandzkim rynku ubezpieczeń, władze islandzkie podjęły następujące zobowiązania:

- Ministerstwo Finansów i Spraw Gospodarczych Islandii powoła grupę ekspertów, której zadaniem będzie dokonanie przeglądu przepisów ustawy nr 30/2004 o umowach ubezpieczeń, które dotyczą mobilności klientów, w szczególności pod kątem ostatnich poprawek do norweskiej ustawy o umowach ubezpieczeń, która stanowiła podstawę prawodawstwa islandzkiego, i duńskiej ustawy o działalności finansowej. Grupa ekspertów przedstawi ustalenia nie później niż do dnia 31 grudnia 2013 r. i zbada potencjalne skutki zmiany przepisów dotyczących anulowania przez osoby fizyczne umów ubezpieczeń podczas przenoszenia swojej działalności między zakładami ubezpieczeń, w celu ułatwienia klientom przechodzenia do innego zakładu i promowania konkurencji na rynku ubezpieczeń,
- jeżeli grupa ekspertów uzna, że takie przepisy byłyby korzystne dla funkcjonowania islandzkiego rynku ubezpieczeń, przedstawi ona Ministerstwu Finansów i Spraw Gospodarczych poprawkę do ustawy o umowach ubezpieczeń w postaci projektu ustawy. Ministerstwo jest przychylnie usposobione do promowania zmiany, która dodatkowo pozwoliłaby uwzględnić mobilność klientów na rynku ubezpieczeń. Po otrzymaniu ustaleń grupy ekspertów minister, chyba że postanowiono inaczej i odpowiednio uzasadniono, przedstawi projekt ustawy parlamentowi Islandii w 2014 r. na podstawie ustaleń grupy ekspertów.